1ste. Jaargang. **Curacao den 8sten. Maart 1884.** **No 10.**

AMIGOE DI CURAÇAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAI,
No 129.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mis fl. 0,07½

Curaçao, 7 Maart.

De *New-Yorker Staats-Zeitung* van 12 Febr. j. l. verleende aan haren Duitschen correspondent de vrijheid om zijne beschouwingen over de Pruisische Kerkelijke politiek voor hare lezers ten beste te geven. Uit "Freiburg im Breisgau" zond hij naar de Nieuwe Wereld het bericht, dat volgens de *Moniteur de Rome* de kerkelijk-politieke onderhandelingen tusschen Pruisen en den Heiligen Stoel weder in goed vaarwater geraakt waren en men het over sommige punten van aanbelang spoedig eens zou worden. Met groote scherpzinnigheid en schranderheid knoopte nu de correspondent aan dit bericht eenige beschouwingen vast over den toestand van de tegenwoordige en toekomstige Kerk-politiek in Pruisen. "Helaas, Pruisen zal zich dan wederom tot nieuwe Concessiën bereid laten vinden!" Op die klacht volgde een malsch woord over de verregaande "aanmatiging van de Roomsche Curie." Ja, "de onzalige Kerkelijke politiek heeft de zaken daarheen gestuurd, dat het *Ultramontanismus* immer met steeds grooter eischen voor den dag treedt."

Inderdaad, onze wijsgeer en politicus heeft volkomen gelijk. De noot die hij te kraken heeft is hard. Knersend hooren wij hem de schaal verbrijzelen: hij doet ook ons pijn— maar de zoete kern is voor ons. Den katholieken geeft men nu eenmaal niet zonder een bitteren bijsmaak de volle zoetheid te genieten van de vruchten, die van tijd tot tijd de kultuurkamp in Pruisen voor hen oplevert.

Worden voor onze Bisschoppen de beletselen weggenomen, die hun de vrije uitoefening van hun geestelijke jurisdictie beletten of verhinderden— men hoort spreken van *begenadiging*; geeft men de Katholieke Kerk haar eigen goedrecht, zij het dan ook druppel aan druppel, terug— het zijn louter *Concessionen*; vraagt eindelijk het Katholieke Centrum recht d. i. niets meer, noch iets minder, dan herstel van die artikelen in de Pruisische grondwet die er op de lichtzinnigste en onrechtvaardigste wijze zijn uitgeschrapt — dan heet zulks reeds bij voorbaat een *aanmatiging* in de hoogste macht.

Velen sloeg de schrik om het hart, toen zij aan de mogelijkheid en waarschijnlijkheid dachten, dat Prins von Bismarck voor die aanmatigingen wel eens kon zwichten: van zijnen kant durft de *New-Yorker St. Ztg.*-Correspondent onbeschroomd als zijne meening uitspreken, dat geen sterveling met zekerheid de grenzen aan kan wijzen, waarbinnen "Fürst Bismarck" de macht zal hebben zich te beperken en te verdedigen tegen den stroom van eischen en vorderingen der Pruisische Katholieken. *Niemand vermag zu sagen, wie weit der Kanzler gehen wird!*

Tot hunne geruststelling weten zij nu, hoe den 19den Januari van dit jaar, het voorstel— Reichensperger door de Pruisische Kamer werd verworpen: de artikelen 15, 16 en 18 der Grondwet van 1850 bleven geschrapt.

Evenwel de strijd, die op den 18den Januari in de Kamer van Afgevaardigden werd geleverd, was allerbelangrijkst. De zetels van de Afgevaardigden en ook de plaatsen voor het publiek bestemd waren alle bezet: met zichtbare spanning werd het oogenblik van den nieuwen strijd om het hoogste goed— de Godsdienstvrijheid — afgewacht. Niemand geloofde, dat het voorstel zou aangenomen worden. Maar waarom dan zulk een hopelooze zaak te komen verdedigen, of te streven naar een doel, waarvan men vooruit kon weten dat het onbereikbaar was? Het Centrum wilde een zuiveren toestand scheppen. Door zulk een gewichtig debat zou Pruisen moeten toonen wat het eigenlijk wilde, of liever, waarheen het wilde met al zijne vredelievende gezindheid jegens zijne Katholieke onderdanen. Zulk een debat zou ook de oogen moeten openen van hen, voor wie tot nog toe de Kultuurkamp niets anders was dan een strijd— om— het leven van den Pruisischen Staat tegen de aanmatiging en heerschzuchtige strevingen van de Katholieke Kerk.

Meesterlijke redevoeringen werden er in die dagen door eenige leden van het Centrum gehouden. De edele kampioen Peter Reigensperger besteeg het eerst de redenaarstribune; vijf kwartier sprak hij met eene welsprekendheid, die zijne tegenstanders zelf in ademlooze stilte tot luisteren en ernstig nadenken dwong.

Wegens de belangrijke zaken, die reeds in het begin van zijne rede besproken worden, gaan wij dit in zijn geheel mededeelen. Een volgend nommer van ons blad zal een ander keurig en gewichtig uittreksel van zijne redevoering bevatten.

"Mijne heeren. — Men heeft van verschillende zijden een naïeve verwondering te kennen gegeven, hoe mijn politieke vrienden en ik er toe konden overgaan, een zoo diep ingrijpend voorstel als dit is, hier op eigen hand in te dienen. De verklaring van dit feit zou ik (Geroep: "Harder!") — ja, alles bij mate; want ga ik schreeuwen, dan wordt men opgewonden —, ik herhaal dat ik de verklaring van dit feit zou kunnen geven in een kort en toch zakelijk woord, zoo thans in dit Huis nog dezelfde vrijheidlievende, grondwettige geest heerschte ("Hoort! hoort!" in het Centrum), die hier vroeger gevonden werd.

"Dan zou ik zeggen, dat de 10 millioen Pruisische Katholieken zich de *vrijheid veroorloven, grondwettig vrij te willen zijn* op het zoo hoogst gewichtig kerkelijk-polititiek gebied, en dat zij er zich van bewust zijn, in den uitstekendsten zin van het woord een *natuurlijk, historisch, door het koninklijke woord* bezegeld recht op deze vrijheid van godsdienst en eeredienst te hebben. Maar een veeljarige ondervinding heeft ook mij geleerd, dat zulk een beroep niet meer de ontvlammende kracht bezit van voorheen. Ik weet, dat men dikwijls de leer der wetenschap en de bittere ervaringen der geschiedenis niet meer in aanmerking neemt, en bijzonder wijs meent te zijn, als men de zoogenaamde opportuniteits-politiek voert met het parool: "Vrijheid voor mij en mijn vrienden; wat gaan ons de anderen aan?" ("Zeer goed!" in het Centrum). Zóó staat het, helaas, thans geschapen, en ik moet mij derhalve veroorloven, mijne heeren, u met de meest mogelijke kalmte en koelbloedigheid den tegenwoordigen staat van zaken en de redenen bloot te leggen, welke *ons* het *doen* van het voorstel, en *u*, geloof ik, het *aannemen* er van tot plicht maken, niet alleen in het belang van uw katholieke medeburgers, die 10 millioen tellen, maar evenzeer in het belang van den Pruisischen Staat en van het Duitsche Rijk. Of zou iemand het van nationaal of politiek standpunt onverschillig kunnen achten, dat in den staat Pruisen *alle christen gezindten* zonder uitzondering onder den rampzaligen kultuurkamp lijden, en dat een derde der Pruisische bevolking sedert 10 jaren door aan de Kerk vijandige wetten in de uitoefening van zijn vrijheid van godsdienst en eeredienst ten zeerste belemmerd, en zelfs onderdrukt wordt? ("Zeer juist!" in het Centrum). Zou iemand, die een droppel politiek bloed in zijn aderen heeft, het voor onverschillig kunnen houden, dat hieruit een diep invretende verbittering onder dit derde deel der Pruisische bevolking tegen het bestaande regeeringssysteem is ontstaan? En niet slechts een verbetering, maar dikwijls, vooral bij het opkomende geslacht, een begin van ernstige verwildering— een verwildering, die de gansche toekomst met groote gevaren bedreigt, en welke slechts den gemeenschappelijken vijand der geheele maatschappelijke orde ten goede kan komen. Telkens komt mij weder het beeld voor den geest van een fabeldier, waarvan ik onlangs las, en dat de eigenaardigheid heeft, zonder het te weten, zijn eigen beenen af te vreten. Zoo is het in Pruisen met betrekking tot deze quaestie gesteld. ("Zeer goed!" in het Centrum).

En zou het na deze lange jaren, en vooral na de jaren van een zekeren in-en omkeer, nog wel geoorloofd zijn, de struisvogel-politiek te volgen, waarvan wij de vreeselijkste gevolgen in Rusland en Frankrijk voor oogen hebben? Ik herinner u aan het woord, dat eenmaal door den Rijkskanselier prins Bismarck, toen nog eenvoudig afgevaardigde, gesproken is, toen hij zeide, dat hij dacht nog te zullen beleven, "dat het narrenschip van den tijd tegen de rots der Kerk zou worden verbrijzeld." Welnu, dat wenschen mijne vrienden en ik van harte. Wij beschouwen den Staat ~~voor een even~~ noodzakelijke en door God gewilde instelling als de Kerk. Wij wenschen en willen, dat zij samenwerken *in concordia*, dewijl alleen daardoor het welzijn der maatschappij gegrondvest en bevorderd kan worden. De zooeven door mij aangeduide verstorende eventualiteiten nu hebben mijn vrienden en ik van den beginne af u en der staatsregeering voorspeld, ~~zonder ook maar in het minst~~ aanspraak te maken op de gave der profetie. Gij hebt ons echter niet geloofd, wijl gij geen begrip hadt van het onwrikbare der overtuiging en van de offervaardigheid van het katholieke volk. Men heeft hier onze bisschoppen en priesters voor huurlingen aangezien— of in elk geval hen als zoodanig behandeld —, van wie men verwachtte, dat zij om den wille van rust en brood de plichten van hun geweten en van hun gezworen eed zouden vergeten. Te dezen opzichte nu bestaat, geloof ik, thans nergens meer de minste dwaling — onze bischoppen en priesters hebben bewezen, dat zij Gode meer willen gehoorzamen dan den menschen: zij hebben hun kruis op zich genomen, den hun aangedanen smaad verdragen, zijn hoogbejaard naar de gevangenis en in ballingschap gegaan, nadat zij door een gerechtshof van leeken voor afgezet verklaard werden—~~door een gerechtshof~~, dat voor meer dan een jaar, als ik mij niet vergis, door een regeeringscommissaris van de ministerbank voor een *allerbuitensporigste instelling*, is verklaard, en waarvan minister Von Puttkamer gezegd heeft, dat iets dergelijks in geen land ter wereld bestond. Dit gerechts-

hof bestaat ook heden ten dage nog, al zijn zijn bevoegdheden dan ook wat ingekort.

"Hoe is het nu met de katholieke leekenwereld gesteld? Heeft zij niet hetzelfde standpunt voor het hare verklaard; niet met geduld al de ellende aanschouwd en gedragen? De katholieke leekenwereld heeft alleen passief verzet getoond, en voor zoover mij bekend, was in geen enkele gemeente militaire bezetting, wegens kultuurkampstooneelen, noodig, gelijk dit indertijd tegenover de oud-Lutheranen, in Silezië, het geval is geweest, ofschoon dezen zeker veel minder onrecht geschied was, dan onzen katholieken landgenooten wedervoer.

IGLESIA CATOLICA NA CHINA.

S. S. Papa a parti e grandi vicariato di Mongolia, koe ta sirbir di padernan di Congregacion di Inmaculada Coerazon di Maria, na Scheut cerca Brussel, na tres parti, es ta: vicariato di west (Mongolen-Ortous), vicariato di Oost (Cuan-tong) i vicariato di meimei. S. S. a nombra pa vicario di es un di promé, Reverendo A. De Vos, pa es un di dos Rev. Th. Rutjes, mientra es un di meimei ta keda bao di direccion di Su Ilustrísimo Mgr. I. Bax. E apostel celoso-akí koe for di 1874 tabata dirigi é só un vicariato asina grandi, tabata desea masjá e nobo di alegria, di haci Evangeli sona den henter su vicariato. P'esai na 1876 el a manda dos misionario balente, jeen di ardor i celoe di salbacion di alma, i koe hopi tem caba ta coestumar coe trabao i fatiga di bida apostólico, na district di Mongolen Ortous, pa hiba ajá tambe e noticia alegro di redencion n'esnan koe tabata ainda den incredulidad i ignorancia. Un di e homber wapoenan-aí koe a haci di prome biaha den di e Steppen [Sabana]-nan sin fin di Mongolia tabata Reverendo A. de Vos. Sin bolbe atras pa ningun dificultad el a pone man na obra, i dankí Dios, Cieloe a bendiciona simija koe nan a strooi, di manera koe awé hende ta contra ajá hopi sociedad floreciente di cristian? E Rev. Meneer de Vos a keda traha sin cansa meimei di é puebel nomadasnan-ajá; [nomada ta hendenan koe no ta biba vast na un lugar, ma ta zwerf toer camina, p'esai nan no ta bouw ningun stad i nan ta biba den tent, of cas di panja diki koe nan por hiba ora nan kier i carga hiba mas adilanti]; ta p'esai nos a tende coe alegría koe Papa a nombra e dignoe apostel ajá pa di promer pastor pa esnan k'el a doena su bida den Cristoe pa nan.

Na di tres salimentoe di misionarionan di nos Congregacion, lo ké a socede na 1867, Rev. Meneer H. Rutjes di Duiven tambe tabata di Gelderland, solamente ocho trahador a bai promé coe n'é na e gran tera di Mongolia, camina cosecha tabata hechoe caba, i solamente nan tabata warda cohedor. E celoe santoe, koe pa honor di Dios a haci e pader hoben-aí bandona toer cos, patria, famia, parente i amigoe, a keda animele semper i a hacіele incansabel i sin miedoe den su trabao pa salbacion di alma. Hoy i anja e misionario balente-aí a cruza toer e lugar jeen di seroenan di Mongolia i é tabata penetra hasta den lugarnan di mas imposibel pa bai busca carner perdir. Despues nan a jamele p'é bin sirbi lugar di Vicario apostólico Si-Wantze coe lugarnan-aí rond. E vicariato nobo koe ta confiar awé na su cuidao i celoe ta keda na parti di Oost di Mongolia, té contra Mandchoerie. Ta na e district-aí, Quan-tong, koe é promer Martir di nos Congregatie, Rev. Meneer A. van Segvelt a moeri víctima di su amor meimei di hende maloenan di tifus, k'el a cuida coe un ternura i abnegacion paternal. Sigur bon Dios a presenta su bendicion pa un sacrificio asina di manera koe na Quantong tabatien caba algun sociedad cristian fundar.

Ademas di e tres vicariatonan nombrar, nos Congregacion tien ainda un mas, es ta; e gran provincia di China Kansoe, koe Su Ilustrísimo Mgr. F. Hamer di Nijmegen ta dirigi. E numeroso poblacion chinees di e provincia-aí i e stad grandinan koe hende ta contra, ta haci trabao di combersion mas pisar akí koe na e otro vicariatonan. Toch, sin duda celoe di e dignoe apostel lo no keda sin recompensa, i Dios lo haci koe aí també bon simija lo spreit i doena cosecha. Den di e provincia-aí també e misionario balentenan ta bai cada dia mas i mas aleeuw, i den di e dianan-akí un telegram di stad Kouldja ta doena nos nobo di jegamentoe-aí di Rev. Mr. Jansen, coe Mr. Steenman i diácono, coe nan Apost. Vicaris a manda ajá pa predica doctrina di salbacion. Kouldja, capital di provincia di Kouldja jamar Ily tambe, ta keda cerca Turkestan Rusia banda di lagoen Balgasch; aí hende ta haja algun cristian mas koe promer, nan a bau for di meimei di China mees n'e lugar desiertoe-aí.

Dios bendiciona e trabao coeminzar i trahadornan tambe, i manda nan judador i manera, pa nan traha hopi mas pa Su mas grandi amor i gloria.

MOZES MONTEFIORE.

Ultimoe entrega di un papel católico jamar "Alte und neue Welt" na fin di un estudio interesante i masjá boenita scirbir, ta haci mencion coe palabranan, koe ta sigi, di e nobel amigoe di hende (filántropo), Sir Mozes Montefiore; e papel a toema den su columnanan portret masjá parecí di e homber-aí.

"Den Hudioenan di stand mas haltoe nos "ta mira halzar riba toer sobrá e anciano-"jubilario, Sir Mozes Montefiore, koe poco "tem pasar a drenta su cien anja di edad. "Mees cos koe e famoso scirbidor i poli-"tico Disraëli (Conde Beaconsfield) di fa-"mia di Italia, oenda el a nacé 24 di Oct. "1784 na Livornia, su prome trabao na "Londen tabata di bankero. Despues k'el "a sabi di gana den poco tem un rikeza "masjá considerabel, el a retira atrobe na "un bida pribá i for di e tem-aí el a de-"diké mees henteramente na bienestar di "su co-religionario i cristian persigirnan. "Tempoe na 1840, bida di Hudioenan "di Damasco tabata na peliger pa moti-"boe di un acusacion masjá pisar el "a coeri bai na Klein-Asia pa evita dra-"mamentoe di sanger. Pa motiboe di e "sirbisji di mérito-aí, Reina di Inglatera "á halzé coe titel di Baronet i doenéle "privilegio di hiba den su escudo di harma "un leeuw i un biná coe e palabra *Jerusa-"lem* scirbir rond, privilegio, koe promé "k'e tempoe-aí solamente tabata doenar na "*Parnan*. Fó di e tem-aí, oenda koe tien "Hudioe of Cristian ta sufri, ají hende ta "hajéle, pasobra den di esaí nunca é no "a haci un diferencia. Tan pronto e tabata "na corte di Emperador di Rusia, tan pronto "na Rumenia, i ainda na su 80 anja coe "mees objeto di caridad el a emprende "un biaga trabagoso i causá na Marocco.

"No sin razon anto Hudioenan di hen-"ter mundoe ta honréle manera nan Tata, "i e homber asina bieuw, ma sterki ainda "na curpa i alma, ta percura semper pa nan "manera un tata ta percura pa su jioenan."

DI RUSIA.

Segun noticia di Irkoetsk, capital di Oost-Siberie, koe nan a ricibi na St. Petersburg, un krijgsraad a condena na mortoe un ciertoe meester den gymnastiek, jamar Neoestrojef, i dia 21 di November nan a tiré mata coe un peloton di soldaat. Riba e asuntoe raar aí correspondent *Ind. Belge* na St. Petersburg ta doena e noticia particularnan-akí.

Ta cos di dos anja koe Neoestrojef a jega na Irkoetsk i el a haja un empleo di profesor den gymnastiek. Tabata un jonkman di un caracter franco, maské un poco driftig i den poco tem el a gana simpatía di su coleganan i di su disipelnan. Sin embargoe poco despues di su jegamentoe nan a arresteer é pasobra *nan dí* sin ningun fundamentoe k'é tabatien simpatía pa e hendenan desterra pa motiboe di política. For di e tem-aí é no a bolbe sali for di profoos, sin embargoe koe nan no por a doena ningun instruccion fundar di lo ké é tabata acusá. Gouverneur-general di Oost-Siberie, Mr. Amoetsjine, a bini na idea di bisita profoos, i el a drenta den di Neoestrojef també. Nan ta suponé koe e Gouverneur a papia palabra di ofensa coe e prisionero; i koe for di dje el a salta riba e gouverneur i daal é un boftá. Wel Amoetsjine no tabata di promé Gouverneur-general di Irkoetsk, koe a ricibi un boftá; meescos a socede caba un tem coe Gouverneur-general Sineluikof: un trahador jamar Miller a daal é den su cara, i pa motiboe di e asuntoe-aí Sinelnikof tabata obligá di pidi su ontslag. Hende ta puntra ki cara Goebiernoe lo tene den e affer-akí: si l'e resolbé di manda Amoetsjine baai of di regalé un decoracion mas haltoe, manera el a haci na ocasion di Amoechine na Warschau, koe a socedele un geval meescos koe Amoetsjine, koe a ricibi medalja di orde di Alexander Nevski, pasobra el a haja un bofta di man di un student jamá Sjoekovitsj.

NOBO DI COENUCOE.

Algun camina nan a coeminza corta maisji. Si nos a doena noticia caba di bon cosecha koe lo nan haja banda abao, coe contentoe nos por participa awor, koe banda arriba toer no ta perdido.

Mas camina, koe nos a corda, lo haja un poco, pa doena nan semija pa planta na fin di es anja-aki i un poco cominda duranti un ó dos luna.

Nos a tende koe tien bon speranza, koe den poco dia plantagie *Asuncion* també lo manda su phosphaat na Europa. Un fuente nobo anto lo ta habrir trobé pa Curaçao. Un fuente nobo, si no ta di awa, toch di cos koe lo doena placa na goebiernoe pa cumpli coe nos deseo. Ma nos tien speranza koe goebiernoe lo cumpli coe nos deseo? Semper nos ta spera ainda, ma pa papia berde, den es ultimoe dianan, nos speranza a mengua.

Algun ~~dia pasar nan a presenta~~ nos un plan di nos respectabel Goebernador jeen di artikel pa mira di trecé un henter reforma den nos school. Es plan lo ta presentar ó ta presentar caba na miembronan di Koloniale-Raad, koe lo aprobé, poné ó desaprobé. Nos a leza i studia es plan un poco, pasobra nos no por a studié largoe. Mientra toch koe nos tabata studia, hopi cijfer, un mas grandi koe otro, a pasa dilanti nos wowo: cijfer di mil, di cientoe mil! Esai a spanta nos cordando, si tal ley lo ta aceptar pa miembronan di Koloniale-Raad i aprobar na nomber di Rey pa nos respectabel Goebernador, no solamente lo no fica ni un cent chikitoe na caga, ma goebiernoe meste boeta ainda un belaster bien pisar pa despues, si en caso fuente di phosphaat ta stop ó koe trabao ta para, nan por cumpli coe es ley. Toer probechoe anto di es anjanan lo ta gastar pa school i lo nos fica no solamente bací, ma belaster nobo koe mester ta pagar lo haci nos mas disgraciado. Lo no ta mehor koe toer es placa ta usar pa traha un Droogdok, un comunicacion Telegráfico, Poznan Artesiano ó otro sorto di poz pa coenucoe? Awor mi sabi koe nos mester di school, pa nos muchanan por haci progreso pa nos haja ciencia, civilizacion, urbanidad i Dios sâ kiko mas ainda. Ma nos bida no ta baal mas koe toer es progreso? i ki probechoe toer sabiduria lo doena nos, si nos pobreza ta aumenta toer dia mas i mas? Ma ki ciencia, progreso, civilizacion toch mas parti di nos mester? ciencia: di leza, di reken, un poco geografía, un poco historia, ta basta pa nos: muchoe tem toch nos no por haci uso di school pasobra mas parti di nos ta hende di ofici i no tien den Plan di ley un palabra pa boeta un school pa muchanan por sinja bon ofici. Nan kier doena nos tambe civilizacion, urbanidad etc. Ma es civilizacion, urbanidad i moralidad, koe nos ta haja awor, ta menos koe es school nobonan lo doena nos. I ciencia koe awor nos ta haja na school di gobiernoe i principalmente na school di particularnan no ta basta pa nan? Nos ta kere, koe es mil i mil gulden koe nos kier gasta pa doena nos un mas bon ciencia, educacion, civilizacion, urbanidad, moralidad, progreso lo no doena basta fruta, mees nos tien miedoe, koe *grandeza* koe nan kier doena na schoolnan i *rikeza* koe nan kier presenta na Inspecteur i cabeznan di school lo ta causa koe hopi pober lo haja mas berguenza di bisjita es schoolnan, koe pa nan grandeza lo discubri nan pobreza.

Mi sabi koe tien hende principalmente na Punda (pasobra na coenucoe falta poco no tien ni un) koe mester mas ciencia: nan mester sinja diferente ~~lengua i cos mas~~ haltoe koe nos, pasobra nan comunicacion coe exterior, nan comercio ta exigi esai. Ma bisa mi, no tien basta profesor i mees profesor bon sabir na Punda, ki coe toer nan gustoe i coe nan capacidad lo cumpli coe esai, si nan tabata haja noema un poco judanza di goebiernoe. Subsidi pa dos o tres school particular lo haci goebiernoe jega mas liger i koe mas poco placa na e fin koe el kier obtene pa aprobacion di es *plan di school*.

Pa mi pober idea Curaçao ta muchoe chikitoe i tien un populacion muchoe poco, pa goebiernoe ta haci tantoe gastoe sin un probecho sigur, pasobra larga gobiernoe boeta tantoe school koe el kier, semper manera na Hoelanda i na otro parti di Europa ta socede, lo fica hopi hende di toer religion no solamente catoliconan, ma tambe protestant i Israelietenan, koe ta prefera nan school of meester particular.

Dios anto warda nos pa un ley di school koe, haciendo podecer algun hende mas sabier, lo caba ~~coe~~ nos laatste placa, i koe lo larga nos Isla Curaçao den un situacion mas i mas deplorabel i koe porfin lo no doena fruta koe Doenador di ley ta spera.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

De stoombooten van de Red „D" lijn zullen van Curaçao naar New-York vertrekken: 19 Maart — en zij worden uit New-York hier verwacht 20 Maart.

— Zr. Ms. stationsschip *Alkmaar*, commandant *Baron Collot d'Escury*, is Maandag j. l. naar de Bovenwindsche eilanden vertrokken.

— Onze Correspondent van *Nobo di Coenucoe* deelt het belangrijke nieuws mede, dat de plantage *Asuncion* binnenkort ook hare fosfaat naar de Europeesche markten zal opzenden.

Verder bespreekt hij nog met een paar woorden de kwestie van *drinkwater* voor menschen en vee in de Buiten-distrikten, maar wijdt spoedig al zijne overdenkingen aan de *Ontwerp-Verordening, regelende het onderwijs in de Kolonie Curaçao*, dat vóór eenige weken reeds verschenen is, en, sedert, de stille aandacht van de Curaçaosche Bevolking meer dan dubbel waard schijnt te wezen. De schrijver durft gulweg bekennen, dat, naar zijne bescheiden meening, zulk een Ontwerp-Verordening het Onderwijs niet regelen zal dan van een denkbeeldig Curaçao, maar niet van een Curaçao zooals dit hier werkelijk in de Nederlandsche Antillen bestaat. Als eenvoudig buitenman kan hij noch de noodzakelijkheid, noch het nut of de beloofde voordeelen, noch de uitvoerbaarheid van zulk eene Regeling inzien — als men ten minste rekening wil houden met de wezenlijke behoefte aan onderwijs onder de verschillende klassen, met de geschikte en zelfs gerenommeerde onderwijzers, die hier reeds op dit oogenblik aan de Openbare zoowel als Bijzondere scholen werkzaam zijn, en niet het minst wanneer men de Ontwerp-regeling van hare finantiële zijde, en met hare finantiëele gevolgen voor de particulieren inzonderheid, mocht willen beschouwen.

De "Amigoe" geeft hier slechts een beknopt verslag van wat in bovengemelde correspondentie ligt opgesloten. Op haren tijd zal hij die gewichtige zaak wel nader bespreken.

NEDERLAND.

ONDERWIJS.

Jan Holland, bekend door zijne werken, waarin hij, hoe liberaal ook, het stelsel van ons openbaar onderwijs aanvalt, schreef vóór eenigen tijd in het *Veluw. Weekbl.* een feuilleton, waarin hij het onderwijs onder alle opzichten beschouwt en in den regel bestrijdt. Aan het laatste verschenen gedeelte van zijn verhaal *Doris en Doortje* ontleenen wij het volgende over *decentralisatie*:

„Terwijl de centralisatie allen onder een ijzeren juk dwingt en, onder voorgeven van orde te stichten, en met geestelijke en stoffelijke krachten te woekeren, alle godsdienstige gezindheden te vreden te stellen, zij het ook door volgens de methode van dokter Eisenbart het pijnlijke lid eenvoudig te amputeeren, — terwijl de centralisatie zoo doende de menschen tot een troep als machines werkende slaven maakt, is decentralisatie datgene waardoor, zoover dit bij algemeene belangen mogelijk is, de rechten van het in-

dividu best eerbiedigd worden. Ik zou wenschen, dat onze kazerneachtige schoolgebouwen, waarin de zielen onzer kinderen fabriekmatig gemodelleerd worden, gebruikt werden tot het doel, waartoe zij best geschikt schijnen: tot fabrieken, waarin minder edele en teedere grondstoffen dan kinderzielen bewerkt werden. Had ik mijn zin, dan verrees, in hun plaats, een groot aantal van kleine scholen, eenvoudig gebouwd en zonder weelde ingericht, zoodat, indien bleek, dat ergens bijvoorbeeld honderd kinderen van ouders, die het onderwijs volgens de leer eener sekte wenschten ingericht te hebben, bij elkaar gebracht kon worden, men niet tegen de kosten eener afzonderlijke inrichting behoefde op te zien. Onredelijke eischen kunnen niet ingewilligd worden. Bevinden zich, om een voorbeeld te noemen, in een Protestantsch dorp tien Katholieke gezinnen, of omgekeerd tien Protestanten in een zuiver Katholieke streek, dan kan het niet anders, of zulk eene nietige minderheid moet zich schikken naar de richting der overgroote meerderheid. Hierom moet een bepaald aantal schoolgaande kinderen aanwezig zijn om de oprichting eener nieuwe school te wettigen.

Mij dunkt, in kleinere inrichtingen zouden onderwijzers en leerlingen elkander beter leeren kennen en verstaan. Het individu zou daar tot zijn recht komen; dat wil zeggen, er zou kunnen gelet worden op aanleg en natuurlijke vermogens. Verstandsontwikkeling kon in de plaats treden van denkdressuur, opvoeding in de plaats van militaire tucht. Daar kon gemoedsleven worden aangekweekt: daar kon spraak zijn van karaktervorming.

Wat de onderwijzers betreft, zou ik in de eerste plaats de eischen bij de examens verlagen, en wel in dien geest, dat het aantal der vakken werd verminderd en de beslissing alleen afhing van juiste inzichten in Nederlandsche taal en rekenkunde. Aardrijkskunde, kennis der natuur en harer krachten en vooral het grenzelooss vak der geschiedenis behoorde geheel bijzaak te zijn.

Dan zou ik meer inschikkelijkheid wenschen in de vereischten om aan het hoofd eener school te mogen staan. Ik zou geen nieuw examen instellen voor den rang van hoofdonderwijzer, nog minder voor de bevoegdheid om aan het hoofd eener school te staan; want ik zie niet in, dat het de grootere maat van wetenschappelijke kennis behoort te zijn, die de keus moet bepalen. Ik denk dat gezond verstand en takt om met kinderen, medeonderwijzers en ouders om te gaan iemand beter geschikt doen zijn om eene school te besturen, dan de bekwaamheid om vele vragen te beantwoorden en moeielijke vraagstukken uit te werken. De vergelijkende examens zijn wedrennen, waar rossen, die tot geen nuttigen arbeid kunnen gebruikt worden, met den prijs gaan strijken en de meest bruikbare dieren stil te huis worden gehouden, omdat zij met al hunne voortreffelijke eigenschappen niet anders dan spot zouden inoogsten. Een onpartijdig, ijverig en eerlijk schooltoezicht kan opperbest op de hoogte zijn van de praktische gaven, waaruit de geschiktheid der hulponderwijzers om aan het hoofd eener school te staan, kan opgemaakt worden.

Het schooltoezicht, voor zoover het wordt uitgeoefend door de zoogenaamde schoolcommissies, lijdt aan partijdigheid. In naam worden de leden benoemd door den gemeenteraad, feitelijk bij coöptatie. Zoo wint de eenmaal bovenliggende partij voortdurend in macht en eindigt met de minderheden geheel te verdelgen.

Deze college's behoorden bij volksstemming te worden verkozen. Over zulk een zwaarwegend gemoedsbelang moest niet losweg worden heen geloopen. De burgerij moest zelve uit haar midden daartoe afvaardigen, wie zij deze taak het best toevertrouwt. De dominees en pastoors zullen er dan zeker inkomen. Is dit onbillijk?

Of is niet het opvoedend element der school onafscheidelijk verbonden met de godsdienstige geloofsbelijdenis? — De onderwijzers zelven behoefden niet onverkiesbaar te zijn. Waarom zouden zij niet zitting mogen hebben in het college? Zijn zij niet de ware deskundigen? Zijn zij niet in staat om elkander het onpartijdigst te controleeren? Zouden zij niet nog meer doordrongen worden van het bewustzijn der verantwoordelijkheid, die op hen rust? Behoorde hun stem niet het zwaarst gewicht in de schaal te leggen bij verkiezingen van onderwijzers?

—Welke groote geldelijke offers ook de Protestantsche Nederlanders zich moeten getroosten om niet genoodzaakt wezen hunne kinderen naar de scholen van het openbaar Neutrale Lands-Onderwijs te zenden, bewijst eene statistiek der Christelijke scholen, ook "scholen met den Bijbel" genaamd. De Protestantsche *Chr. Volksalmanak* "de Unie" gaf die statistiek onlangs in het licht; kort geleden echter vernamen wij dat het getal dier scholen reeds meer dan 400 moet bedragen.

Provinciën	Get. scholen in 1882.	1883.	Get. leerlingen in 1882.	1883.
Groningen	32	33	5,024	5,227
Friesland	66	68	8,435	8,719
Drente	8	8	1,130	1,162
Overijsel	11	11	2,192	2,197
Gelderland	58	58	8,246	8,675
Utrecht	28	29	5,085	5,358
Noord-Holland	49	54	9,823	10,733
Zuid-Holland	86	95	15,856	17,722
Zeeland	21	22	2,510	2,783
Noord-Brabant	15	15	1,634	1,771
Limburg	1	1	25	13
	375	395	60,000	64,350

Voor zooverre ons bekend is, zijn er 1 Sept. nog 6 scholen met den Bijbel in aanbouw, nl. te Ten Boer, Geskesklooster, Wanswerk, Baambrugge, Hilversum, Monnikendam en Rotterdam.

Van de 395 bestaande scholen worden er 171 gesubsidiëerd door de Vereeniging voor Christelijk nationaal schoolonderwijs tot een jaarlijksch bedrag van *f* 31,750, en 33 scholen worden gesubsidiëerd door de Vereeniging voor Gereformeerd schoolonderwijs tot een bedrag van *f* 5900.

Voor de leerlingen, die onze scholen bezoeken, worden jaarlijks (ber. tegen *f* 20 p. kind) *f* 1,287,000 door de ouders en belangstellenden in de school met den Bijbel vrijwillig te zamen gebracht.

ROME (22 Febr.)— De Pruisische regeering is bereid om ook Mgr. Melchers te "begenadigen", mits de Paus er Kardinaal Ledochowski toe zal doen besluiten om van zijne aanspraken op het aartsbisdom Posen-Gnesen af te zien.

— Z. H. de Paus heeft Koning Humbert geluk gewenscht met zijne ontkoming aan den moordaanslag, waaraan hij half-Februari ten stoel gestaan heeft.

BERLIJN. (21 Febr.)— Men houdt het voor zeker, dat men in den Rijksdag een interpellatie in zal dienen wegens het ergerlijk afwijzen van het bekende rouwbeklag over Laskers dood.

EGYPTE (22 Febr.)— Generaal Gordon heeft het plan gevormd om, zoodra de orde hersteld zal wezen, aan Colonel Stewart het bevel in Khartoum over te geven en zelf naar Kordofan op te trekken. Hier wil hij dan van den Mahdi eenige inlichtingen zien te krijgen omtrent den noodlottigen dood van Hicks Pacha.

— In zijne proclamatie had Generaal Gordon het koopen en verkoopen van *huisbedienden alleen* als geoorloofd toegestaan. De Khedive moet dienaangaande verklaard hebben, dat zulk een maatregel ten gunste van den slavenhandel door de omstandigheden volstrekt gevorderd daarom gewettigd wordt.

— De Correspondent van de *Daily News* te Suakim schrijft, dat de opstandelingen over een ontzettende macht blijken te beschikken, waartegen slechts een uitmuntend leger zal opgewassen zijn.

PLYMOUTH.— De *Olga*, aan boord hebbende Prins Hendrik van Pruisen, is den 22sten Februari van Havana via Bermuda en Madeira alhier aangekomen.

LIMA (22 Febr.)— Morgen zal er, naar men beweert een troepenafdeeling van Mollendo naar Chala worden afgezonden om de Montenero's in de provincie Camara te vervolgen.

— Chili heeft 700 man infanterie doen landen te Salaverry en 200 man cavallerie te Pacasmayo.

MOZES MONTEFIORE.

De laatste aflevering van het katholieke tijdschrift "Alte und neue Welt" maakt op het einde van een interessante, zeer fraai geschreven studie "Die Juden in England" in de volgende bewoordingen melding van den edelen menschenvriend: Sir Mozes Montefiore, wiens zeer gelijkend portret het in zijne kolommen opnam.

"Onder de Joden der hoogere standen "verheft zich hoog boven allen de edele "grijsaard-jubilaris: *Sir Mozes Montefiore*, "die onlangs zijn honderste jaar is ingetreden. Even als de beroemde schrijver "en staatsman Disraëli (Graaf Beaconsfield) "uit Italië afkomstig, waar hij den 24 Oct. "1784 te Livorno geboren werd, was hij "in Londen in het eerst als bankier werkzaam. Nadat hij zich in korten tijd een "zeer aanzienlijk vermogen had weten te "verschaffen, trok hij zich in het privaatleven terug en wijdde zich van dan af "geheel en al aan het welzijn van vervolgde geloofsbroeders en christenen toe. "Toen in 1840 het leven der Joden in "Damascus wegens een zware aanklacht "in gevaar verkeerde, ijlde hij naar Klein-Azië, om het bloedvergieten te voorkomen. Wegens deze verdienste verhief "hem Engelands Koningin tot Baronet en "verleende hem het voorrecht, vóór dien "tijd alleen aan de Pairs geschonken, een "leeuw en een hert met het omschrift "*Jerusalem*, in zijn wapen te voeren. Van "toen af was hij overal te vinden waar "het lijden van Joden of Christenen te "lenigen viel; want onder hen maakte hij "nooit eenig onderscheid. Nu eens was hij "aan het hof van den Russischen Keizer, "dan weder in Rumenië en nog in zijn 80ste "jaar ondernam hij met een zelfde menschlievend doel eene afmattende reis naar "Marokko.

"Niet zonder reden vereeren de Joden der "geheele wereld hem als hun vader, en de "naar geest en lichaam nog zoo krachtige stokoude grijsaard zorgt steeds voor "hen als voor zijne kinderen."

WETENSCHAPPELIJKE AANTEEKENINGEN.

Dat de Yankees hun echt amerikaansch idee van een spoorweg over de landengte van Tehuantepec, die de zwaarste schepen en stoombooten hoog en droog uit de golf van Mexico in den Stillen Oceaan overvoeren moet, nog niet hebben prijsgegeven, blijkt uit de *Engineering News*. Daarin komt een onderhoud voor van den hoofdingenieur Mr. Corthell met den ingenieur Mr. van Brocklin, die 7 maanden besteed heeft voor de hem opgedragen opnemingen over de geheele breedte der genoemde landengte. Volgens Corthell zijn deze verkenningen en opnemingen veel volmaakter dan eenige der vroegere, en leiden gereedelijk tot de conclusie, dat de uit te voeren werkzaamheden over het algemeen niet van de kostbaarste en moeielijkste zijn, zoodat men zonder vrees tot de inschrijving van aandeelen kan overgaan.

Ook in Engeland heeft men het voornemen een dergelijke scheeps-spoorweg volgens hetzelfde systeem van Kapitein Eads over de landengte van Suez aan te leggen. Deze zou volgens de begrooting op een 25 millioen dollars te staan komen en in twee jaren gereed kunnen zijn. Zeker zou deze onderneming een geduchte concurrentie voor de Suez-Kanaalmaatschappij zijn, gelijk die van Tehuantepec voor het Kanaal van Panama, ten minste als de gezaghebbers van schepen en booten niet liever het nadeel van een oponthoud in de passages door de kanalen zullen kiezen boven dat, wat wellicht hun schepen wordt aangedaan door het dokken en het vervoer over de rails van den spoorweg.

Na kunstboter, kunstsigaren, kunstkoffij, kunstmeel etc. hebben ook eindelijk kunsteiren het daglicht aanschouwd. Inderdaad, een huis in Amerika fabriceert er U in één uur honderd stuks. De dooier wordt gemaakt van een mengsel dat meelbloem, stijfsel en eenige andere ingrediënten bevat; het wit van een chemisch nagemaakt eiwit, dat dezelfde bestanddeelen heeft als het gewone; het binnenste vliesje wordt door een oplossing van gelatine verkregen, en de schaal door eene opzettelijk daarvoor bereide gips. Heeft men den dooier een ronden vorm gegeven, dan doet men hem eene vrij snelle beweging ondergaan waardoor hij ovaal wordt. Zoo dompelt men hem dan eerst in de gelatine-oplossing, vervolgens in de gips, en daar deze dadelijk hard wordt, behoudt het ei steeds zijnen ovalen vorm. Men zegt, dat deze kunsteieren in alles gelijk zijn aan de natuurlijke. Jammer maar, dat men ze tot heden nog niet vatbaar heeft kunnen maken voor uitbroeding, anders kon de 19de eeuw ook nog op hare kunstkippen roemen.

Menigen lezer zal het niet onbekend meer zijn, dat wij in onze West-Indische wateren meer dan eene vischsoort hebben, die bijwijlen phosphoriseert, dat wil zeggen, die nu en dan een groenachtig licht afgeeft, wanneer zij geheel of gedeeltelijk (zooals op de oppervlakte der zee) met de lucht in aanraking komt. Het was ook schrijver dezes niet onbekend. Toch stond hij niet weinig verbaasd, toen hij op zekeren avond een dezer visschen, (ik meen, dat zij hier *gutoe* genoemd wordt) gebraden en wel, zóó sterk lichtend voor zich zag staan, dat hij, ofschoon het lichtgevend plekje betrekkelijk klein was, zeer duidelijk eenen groenachtigen glans op de omringende voorwerpen afwierp, die in het donker op een afstand van meer dan 50 passen nog zichtbaar was. Meerdere personen waren getuigen van het vreemde verschijnsel.

Liefhebbers van oudheden, betrekking hebbende op de primitieve bewoners van Curaçao, zal misschien het bericht niet onwelkom zijn, dat de duidelijkste sporen van wellicht het uitgestrekste hunner kampen te vinden zijn in het Oost-district dezes eilands. Het is waarschijnlijk, dat het zich over de gronden der tegenwoordig plantaadjes Koningsplein, Bever, Suikertuin, Rooi, Urdal en Groot Kwartier heeft uitgestrekt. Om er zich van te vergewissen, is het nog niet eens noodig de gronden dezer plantaadjes te betreden en om te graven: op verscheidene punten kan men in de trauker's der wegen, die tusschen deze plantaadjes loopen, vooral in die van Suikertuin naar Kwartier, met weinig moeite tusschen de schalen der schelpdieren, die dezen bewoners tot voedsel verstrekten, stukken van hun vaatwerk en urnen vergaderen, zoóveel men wil.

hof bestaat ook heden ten dage nog, al zijn zijn bevoegdheden dan ook wat ingekort.

"Hoe is het nu met de katholieke leekenwereld gesteld? Heeft zij niet hetzelfde standpunt voor het hare verklaard; niet met geduld al de ellende aanschouwd en gedragen? De katholieke leekenwereld heeft alleen passief verzet getoond, en voor zoover mij bekend, was in geen enkele gemeente militaire bezetting, wegens kultuurkampstooneelen, noodig, gelijk dit indertijd tegenover de oud-Lutheranen, in Silezië, het geval is geweest, ofschoon dezen zeker veel minder onrecht geschied was, dan onzen katholieken landgenooten wedervoer.

IGLESIA CATOLICA NA CHINA.

S. S. Papa a parti e grandi vicariato di Mongolia, koe ta sirbir di padernan di Congregacion di Inmaculada Coerazon di Maria, na Scheut cerca Brussel, na tres parti, es ta: vicariato di west (Mongolen-Ortous), vicariato di Oost (Cuan-tong) i vicariato di meimei. S. S. a nombra pa vicario di es un di promé, Reverendo A. De Vos, pa es un di dos Rev. Th. Rutjes, mientra es un di meimei ta keda bao di direccion di Su Ilustrisimo Mgr. I. Bax. E apostel celoso-akí koe for di 1874 tabata dirigi é só un vicariato asina grandi, tabata desea masjá e nobo di alegria, di haci Evangeli sona den henter su vicariato. P'esai na 1876 el a manda dos misionario balente, jeen di ardor i celoe di salbacion di alma, i koe hopi tem caba ta coestumar coe trabao i fatiga di bida apostólico, na district di Mongolen Ortous, pa hiba ajá tambe e noticia alegro di redencion n'esnan koe tabata ainda den incredulidad i ignorancia. Un di e homber wapoenan-aí koe a haci di prome biaha den di e Steppen [Sabana]-nan sin fin di Mongolia tabata Reverendo A. de Vos. Sin bolbe atras pa ningun dificultad el a pone man na obra, i danki Dios, Cieloe a bendiciona simija koe nan a strooi, di manera koe awé hende ta contra aja hopi sociedad floreciente di cristian? E Rev. Meneer de Vos a keda traha sin causa meimei di é puebel nomadasnan-ajá; [nomada ta hendenan koe no ta biba vast na un lugar, ma ta zwerf toer camina, p'esai nan no ta bouw ningun stad i nan ta biba den tent, of cas di panja diki koe nan por hiba ora nan kier i carga hiba mas adilanti]; ta p'esai nos a tende coe alegria koe Papa a nombra e dignoe apostel ajá pa di promer pastor pa esnan k'el a doena su bida den Cristoe pa nan.

Na di tres salimentoe di misionarionan di nos Congregacion, lo ké a socede na 1867, Rev. Meneer H. Rutjes di Duiven tambe tabata di Gelderland, solamente ocho trahador a bai promé coe n'é na e gran tera di Mongolia, camina cosecha tabata hechoe caba, i solamente nan tabata warda cohedor. E celoe santoe, koe pa honor di Dios a haci e pader hoben-aí bandona toer cos, patria, famia, parente i amigoe, a keda animele semper i a haciele incansabel i sin miedoe den su trabao pa salbacion di alma. Hoçi anja e misionario balente-aí a cruza toer e lugar jeen di seroenan di Mongolia i é tabata penetra hasta den lugarnan di mas imposibel pa bai busca carner perdir. Despues nan a jamele p'é bin sirbi lugar di Vicario apostólico Si-Wantze coe lugarnan-aí rond. E vicariato nobo koe ta confiar awé na su cuidao i celoe ta keda na parti di Oost di Mongolia, té contra Mandchoerie. Ta na e district-aí, Quan-tong, koe e promer Martir di nos Congregatie, Rev. Meneer A. van Segvelt a moeri víctima di su amor meimei di hende maloenan di tifus, k'el a cuida coe un ternura i abnegacion paternal. Sigur bon Dios a presenta su bendicion pa un sacrificio asina di manera koe na Quantong tabatien caba algun sociedad cristian fundar.

Ademas di e tres vicariatonan nombrar, nos Congregacion tien ainda un mas, es ta; e gran provincia di China Kansoe, koe Su Ilustrisimo Mgr. F. Hamer di Nijmegen ta dirigi. E numeroso poblacion chinees di e provincia-aí i e stad grandinan koe hende ta contra, ta haci trabao di combersion mas pisar akí koe na e otro vicariatonan. Toch, sin duda celoe di e dignoe apostel lo no keda sin recompensa, i Dios lo haci koe aí també bon simija lo spreit i doena cosecha. Den di e provincia-aí també e misionario balentenan ta bai cada dia mas i mas aleeuw, i den di e dianannakí un telegram di stad Kouldja ta doena nos nobo di jegamentoe-aí di Rev. Mr. Jansen, coe Mr. Steenman i diácono, coe nan Apost. Vicaris a manda ajá pa predica doctrina di salbacion. Kouldja, capital di provincia di Kouldja jamar Ily tambe, ta keda cerca Turkestan Rusia banda di lagoen Balgasch; aí hende ta haja algun cristian mas koe promer, nan a bau for di meimei di China mees n'e lugar desiertoe-aí.

Dios bendiciona e trabao coeminzar i trahadornan tambe, i manda nan judador i manera, pa nan traha hopi mas pa Su mas grandi amor i gloria.

MOZES MONTEFIORE.

Ultimoe entrega di un papel católico jamar "Alte und neue Welt" na fin di un estudio interesante i masjá boenita scirbir, ta haci mencion coe palabranan, koe ta sigi, di e nobel amigoe di hende (filántropo), Sir Mozes Montefiore; e papel a toema den su columnanan portret masjá pareci di e homber-aí.

"Den Hudioenan di stand mas haltoe nos "ta mira halzar riba toer sobrá e anciano-"jubilario, Sir Mozes Montefiore, koe poco "tem pasar a drenta su cien anja di edad. "Mees cos koe e famoso scirbidor i poli-"tico Disraëli (Conde Beaconsfield) di fa-"mia di Italia, oenda el a nacó 24 di Oct. "1784 na Livornia, su promé trabao na "Londen tabata di bankero. Despues k'el "a sabi di gana den poco tem un rikeza "masjá considerabel, el a retira atrobe na "un bida pribá i for di e tem-aí el a de-"diké mees henteramente na bienestar di "su co-religionario i cristian persigirnan.

"Tempoe na 1840, bida di Hudioenan "di Damasco tabata na peliger pa moti-"boe di nu acusacion masjá pisar k'e "a coeri bai na Klein-Asia pa evita dra-"mamentoe di sanger. Pa motiboe di e "sirbisji di mérito-aí, Reina di Inglatera "á halzé coe titel di Baronet i docnéle "privilegio di hiba den su escudo di harma "un leeuw i un biná coe e palabra *Jerusa-"lem* scirbir rond, privilegio, koe promé "k'e tempoe-aí solamente tabata doenar na "*Parnan*. Fó di e tem-aí, oenda koe tien "Hudioe of Cristian ta sufri, ají hende ta "hajéle, pasobra den di esaí nunca é no "a haci un diferencia. Tan pronto e tabata "na corte di Emperador di Rusia, tan pronto "na Rumenia, i ainda na su 80 anja coe "mees objeto di caridad el a emprende "un biaga trabagoso i cansá na Marocco.

"No sin razon anto Hudioenan di hen-"ter mundoe ta honréle manera nan Tata, "i e homber asina bieuw, ma sterki ainda "na curpa i alma, ta percura semper pa nan "manera un tata ta percura pa su jioenan."

DI RUSIA.

Segun noticia di Irkoetsk, capital di Oost-Siberie, koe nan a ricibi na St. Petersburg, un krijgsraad a condena na mortoe un ciertoe meester den gymnastick, jamar Neoestrojef, i dia 21 di November nan a tiré mata coe un peloton di soldaat. Riba e asuntoe raar aí correspondent *Ind. Belge* na St. Petersburg ta doena e noticia particularnan-akí.

Ta cos di dos anja koe Neoestrojef a jega na Irkoetsk i el a haja un empleo di profesor den gymnastiek. Tabata un jonkman di un caracter franco, maské un poco driftig i den poco tem el a gana simpatia di su coleganan i di su disipelnan. Sin embargoe poco despues di su jegamentoe nan a arrestеer é pasobra *nan di* sin ningun fundamentoe k'é tabatien simpatía pa e hendenan desterra pa motiboe di política. For di e tem-aí é no a bolbe sali for di profoos, sin embargoe koe nan no por a doena ningun instruccion fundar di lo ké é tabata acusá. Gouverneur-general di Oost-Siberie, Mr. Amoetsjine, a bini na idea di bisita profoos, i el a drenta den di Neoestrojef també. Nan ta suponé koe e Gouverneur a papia palabra di ofensa coe e prisionero; i koe for di dje el a salta riba e gouverneur i daal é un boftá. Wel Amoetsjine no tabata di promé Gouverneur-general di Irkoetsk, koe a ricibi un boftá; meescos a socede caba un tem coe Gouverneur-general Sinelnikof: un trahador jamar Miller a daal é den su cara, i pa motiboe di e asuntoe-aí Sinelnikof tabata obligá di pidi su ontslag. Hende ta puntra ki cara Goebiernoe lo tene den e affer-akí: si l'e resolbé di manda Amoetsjine baai of di regalé un decoracion mas haltoe, manera el a haci na ocasion di Amoechine na Warschau, koe a socedele un geval meescos koe Amoetsjine, koe a ricibi medalja di orde di Alexander Nevski, pasobra el a haja un bofta di man di un student jamá Sjockovitsj.

NOBO DI COENUCOE.

Algun camina nan a coeminza corta maisji. Si nos a doena noticia caba di bon cosecha koe lo nan haja banda abao, coe contentoe nos por participa awor, koe banda arriba toer no ta perdido.

Mas camina, koe nos a corda, lo haja un poco, pa doena nan semija pa planta na fin di es anja-aki i un poco cominda duranti un ó dos luna.

Nos a tende koe tien bon speranza, koe den poco dia plantagie *Asuncion* també lo manda su phosphaat na Europa. Un fuente nobo anto lo ta habrir trobé pa Curaçao. Un fuente nobo, si no ta di awa, toch di cos koe lo doena placa na goebiernoe pa cumpli coe nos deseo. Ma nos tien speranza koe goebiernoe lo cumpli coe nos deseo? Semper nos ta spera ainda, ma pa papia berde, den es ultimoe dianan, nos speranza a mengua.

Algun dia pasar nan a presenta nos un plan di nos respectabel Goebernador jeen di artikel pa mira di trecé un henter reforma den nos school. Es plan lo ta presentar ó ta presentar caba na miembronan di Koloniale-Raad, koe lo aprobé, poné ó desaprobé. Nos a leza i studia es plan un poco, pasobra nos no por a studié largoe. Mientra toch koe nos tabata studia, hopi cijfer, un mas grandi koe otro, a pasa dilanti nos wowo: cijfer di mil, di cientoe mil! Esai a spanta nos cordando, si tal ley lo ta aceptar pa miembronan di Koloniale-Raad i aprobar na nomber di Rey pa nos respectabel Goebernador, no solamente lo no fica ni un cent chikitoe na caga, ma goebiernoe meste boeta ainda un belaster bien pisar pa despues, si en caso fuente di phosphaat ta stop ó koe trabao ta para, nan por cumpli coe es ley. Toer probechoe anto di es ajanan lo ta gastar pa school i lo nos fica no solamente bací, ma belaster nobo koe mester ta pagar lo haci nos mas disgraciado. Lo no ta mehor koe toer es placa ta usar pa traha un Droogdok, un communicacion Telegráfico, Poznan Artesiano ó otro sorto di poz pa coenucoe? Awor mi sabi koe nos mester di school, pa nos muchanan por haci progreso pa nos haja ciencia, civilizacion, urbanidad i Dios sá kiko mas ainda. Ma nos bida no ta baal mas koe toer es progreso? i ki probechoe toer sabiduria lo doena nos, si nos pobreza ta aumenta toer dia mas i mas? Ma ki ciencia, progreso, civilizacion toch mas parti di nos mester? ciencia: di leza, di reken, un poco geografía, un poco historia, ta basta pa nos: muchoe tem toch nos no por haci uso di school pasobra mas parti di nos ta hende di ofici i no tien den Plan di ley un palabra pa boeta un school pa muchanan por sinja bon ofici. Nan kier doena nos tambe civilizacion, urbanidad etc. Ma es civilizacion, urbanidad i moralidad, koe nos ta haja awor, ta menos koe es school nobonan lo doena nos. I ciencia koe awor nos ta haja na school di gobiernoe i principalmente na school di particularnan no ta basta pa nan? Nos ta kere, koe es mil i mil gulden koe nos kier gasta pa doena nos un mas bon ciencia, educacion, civilizacion, urbanidad, moralidad, progreso lo no doena basta fruta, mees nos tien miedoe, koe *grandeza* koe nan kier doena na schoolnan i *rikeza* koe nan kier presenta na Inspecteur i cabeznan di school lo ta causa koe hopi pober lo haja mas berguenza di bisjita es schoolnan, koe pa nan grandeza lo discubri nan pobreza.

Mi sabi koe tien hende principalmente na Punda (pasobra na coenucoe falta poco no tien ni un) koe mester mas ciencia: nan mester sinja diferente lengua i cos mas haltoe koe nos, pasobra nan comunicacion coe exterior, nan comercio ta exigi esai. Ma bisa mi, no tien basta profesor i mees profesor bon sabir na Punda, ki coe toer nan gustoe i coe nan capacidad lo cumpli coe esai, si nan tabata haja noema un poco judanza di goebiernoe. Subsidi pa dos o tres school particular lo haci goebiernoe jega mas liger i koe mas poco placa na e fin koe el kier obtene pa aprobacion di es *plan di school.*

Pa mi pober idea Curaçao ta muchoe chikitoe i tien un poblacion muchoe poco, pa goebiernoe ta haci tantoe gastoe sin un probecho sigur, pasobra larga gobiernoe boeta tantoe school koe el kier, semper manera na Hoelanda i na otro parti di Europa ta socede, lo fica hopi hende di toer religion no solamente catolicanan, ma tambe protestant i Israelietenan, koe ta prefera nan school of meester particular.

Dios anto warda nos pa un ley di school koe, haciendo podecer algun hende mas sabier, lo caba coe nos laatste placa, i koe lo larga nos Isla raçao den un situacion mas i mas deplorabel i koe portin lo no doena fruta koe Doenador di ley ta spera.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

De stoombooten van de Red "D" lijn zullen van Curaçao naar New-York vertrekken: 19 Maart — en zij worden uit New-York hier verwacht: 20 Maart.

— Zr. Ms. stationsschip *Alkmaar*, commandant *Baron Collot d'Escury*, is Maandag j. l. naar de Bovenwindsche eilanden vertrokken.

— Onze Correspondent van *Nobo di Coenucoe* deelt het belangrijke nieuws mede, dat de plantage *Asuncion* binnenkort ook *hare* fosfaat naar de Europeesche markten zal opzenden.

Verder bespreekt hij nog met een paar woorden de kwestie van *drinkwater* voor menschen en vee in de Buiten-distrikten, maar wijdt spoedig al zijne overdenkingen aan de *Ontwerp-Verordening, regelende het onderwijs in de Kolonie Curaçao*, dat vóór eenige weken reeds verschenen is, en, sedert, de stille aandacht van de Curaçaosche Bevolking meer dan dubbel waard schijnt te wezen. De schrijver durft gulweg bekennen, dat, naar zijne bescheiden meening, zulk een Ontwerp-Verordening het Onderwijs niet regelen zal dan van een denkbeeldig Curaçao, maar niet van een Curaçao zooals dit hier werkelijk in de Nederlandsche Antillen bestaat. Als eenvoudig buitenman kan hij noch de noodzakelijkheid, noch het nut of de beloofde voordeelen, noch de uitvoerbaarheid van zulk eene Regeling inzien— als men ten minste rekening wil houden met de wezenlijke behoefte aan onderwijs onder de verschillende klassen, met de geschikte en zelfs gerenommeerde onderwijzers, die hier reeds op dit oogenblik aan de Openbare zoowel als Bijzondere scholen werkzaam zijn, en niet het minst wanneer men de Ontwerp-regeling van hare finantiëele zijde, en met hare finantiëele gevolgen voor de particulieren inzonderheid, mocht willen beschouwen.

De "Amigoe" geeft hier slechts een beknopt verslag van wat in bovengemelde correspondentie ligt opgesloten. Op haren tijd zal hij die gewichtige zaak wel nader bespreken.

NEDERLAND.

ONDERWIJS.

Jan Holland, bekend door zijne werken, waarin hij, hoe liberaal ook, het stelsel van ons openbaar onderwijs aanvalt, schreef vóór eenigen tijd in het *Veluw. Weekbl.* een feuilleton, waarin hij het onderwijs onder alle opzichten beschouwt en in den regel bestrijdt. Aan het laatste verschenen gedeelte van zijn verhaal *Doris en Doortje* ontleenen wij het volgende over *decentralisatie:*

„ Terwijl de centralisatie allen onder een ijzeren juk dwingt en, onder voorgeven van orde te stichten, en met geestelijke en stoffelijke krachten te woekeren, alle godsdienstige gezindheden te vreden te stellen, zij het ook door volgens de methode van dokter Eisenbart het pijnlijke lid eenvoudig te amputeeren, — terwijl de centralisatie zoo doende de menschen tot een troep als machines werkende slaven maakt, is decentralisatie datgene waardoor, zoover dit bij algemeene belangen mogelijk is, de rechten van het in-

dividu best eerbiedigd worden. Ik zou wenschen, dat onze kazerneachtige schoolgebouwen, waarin de zielen onzer kinderen fabriekmatig gemodelleerd worden, gebruikt werden tot het doel, waartoe zij best geschikt schijnen: tot fabrieken, waarin minder edele en teedere grondstoffen dan kinderzielen bewerkt werden. Had ik mijn zin, dan verrees, in hun plaats, een groot aantal van kleine scholen, eenvoudig gebouwd en zonder weelde ingericht, zoodat, indien bleek, dat ergens bijvoorbeeld honderd kinderen van ouders, die het onderwijs volgens de leer eener sekte wenschten ingericht te hebben, bij elkaar gebracht kon worden, men niet tegen de kosten eener afzonderlijke inrichting behoefde op te zien. Onredelijke eischen kunnen niet ingewilligd worden. Bevinden zich, om een voorbeeld te noemen, in een Protestantsch dorp tien Katholicke gezinnen, of omgekeerd tien Protestanten in een zuiver Katholicke streek, dan kan het niet anders, of zulk eene nietige minderheid moet zich schikken naar de richting der overgroote meerderheid. Hierom moet een bepaald aantal schoolgaande kinderen aanwezig zijn om de oprichting eener nieuwe school te wettigen.

Mij dunkt, in kleinere inrichtingen zouden onderwijzers en leerlingen elkander beter leeren kennen en verstaan. Het individu zou daar tot zijn recht komen; dat wil zeggen, er zou kunnen gelet worden op aanleg en natuurlijke vermogens. Verstandsontwikkeling kon in de plaats treden van denkdressuur, opvoeding in de plaats van militaire tucht. Daar kon gemoedsleven worden aangekweekt: daar kon spraak zijn van karaktervorming.

Wat de onderwijzers betreft, zou ik in de eerste plaats de eischen bij de examens verlagen, en wel in dien geest, dat het aantal der vakken werd verminderd en de beslissing alleen afhing van juiste inzichten in Nederlandsche taal en rekenkunde. Aardrijkskunde, kennis der natuur en harer krachten en vooral het grenzelooa vak der geschiedenis behoorde geheel bijzaak te zijn.

Dan zou ik meer inschikkelijkheid wenschen in de vereischten om aan het hoofd eener school te mogen staan. Ik zou geen nieuw examen instellen voor den rang van hoofdonderwijzer, nog minder voor de bevoegdheid om aan het hoofd eener school te staan; want ik zie niet in, dat het de grootere maat van wetenschappelijke kennis behoort te zijn, die de keus moet bepalen. Ik denk dat gezond verstand en takt om met kinderen, medeonderwijzers en ouders om te gaan iemand beter geschikt doen zijn om eene school te besturen, dan de bekwaamheid om vele vragen te beantwoorden en moeielijke vraagstukken uit te werken. De vergelijkende examens zijn wedrennen, waar rossen, die tot geen nuttigen arbeid kunnen gebruikt worden, met den prijs gaan strijken en de meest bruikbare dieren stil te huis worden gehouden, omdat zij met al hunne voortreffelijke eigenschappen niet anders dan spot zouden inoogsten. Een onpartijdig, ijverig en eerlijk schooltoezicht kan opperbest op de hoogte zijn van de praktische gaven, waaruit de geschiktheid der hulponderwijzers om aan het hoofd eener school te staan, kan opgemaakt worden.

Het schooltoezicht, voor zoover het wordt uitgeoefend door de zoogenaamde schoolcommissies, lijdt aan partijdigheid. In naam worden de leden benoemd door den gemeenteraad, feitelijk bij coöptatie. Zoo wint de eenmaal bovenliggende partij voortdurend in macht en eindigt met de minderheden geheel te verdelgen.

Deze college's behoorden bij volksstemming te worden verkozen. Over zulk een zwaarwegend gemoedsbelang moest niet losweg worden heen geloopen. De burgerij moest zelve uit haar midden daartoe afvaardigen, wie zij deze taak het best toevertrouwt. De dominees en pastoors zullen er dan zeker inkomen. Is dit onbillijk?

Of is niet het opvoedend element der school onafscheidelijk verbonden met de godsdienstige geloofsbelijdenis? — De onderwijzers zelven behoefden niet onverkiesbaar te zijn. Waarom zouden zij niet zitting mogen hebben in het college? Zijn zij niet de ware deskundigen? Zijn zij niet in staat om elkander het onpartijdigst te controleeren? Zouden zij niet nog meer doordrongen worden van het bewustzijn der verantwoordelijkheid, die op hen rust? Behoorde hun stem niet het zwaarst gewicht in de schaal te leggen bij verkiezingen van onderwijzers?

—Welke groote geldelijke offers ook de Protestantsche Nederlanders zich moeten getroosten om niet genoodzaakt wezen hunne kinderen naar de scholen van het openbaar Neutrale Lands-Onderwijs te zenden, bewijst eene statistiek der Christelijke scholen, ook "scholen met den Bijbel" genaamd. De Protestantsche *Chr. Volksalmanak* "de Unie" gaf die statistiek onlangs in het licht; kort geleden echter vernamen wij dat het getal dier scholen reeds meer dan 400 moet bedragen.

Provinciën	Get. scholen in 1882.	Get. scholen in 1883.	Get. leerlingen in 1882.	Get. leerlingen in 1883.
Groningen	32	33	5,024	5,227
Friesland	66	68	8,435	8,719
Drente	8	8	1,130	1,162
Overijsel	11	11	2,192	2,197
Gelderland	58	58	8,246	8,675
Utrecht	28	29	5,085	5,358
Noord-Holland	49	54	9,823	10,733
Zuid-Holland	86	95	15,856	17,722
Zeeland	21	22	2,510	2,783
Noord-Brabant	15	15	1,634	1,771
Limburg	1	1	25	13
	375	395	60,000	64,350

Voor zooverre ons bekend is, zijn er 1 Sept. nog 6 scholen met den Bijbel in aanbouw, nl. te Ten Boer, Geeskesklooster, Wanswerk, Baambrugge, Hilversum, Monnikendam en Rotterdam.

Van de 395 bestaande scholen worden er 171 gesubsidiëerd door de Vereeniging voor Christelijk nationaal schoolonderwijs tot een jaarlijksch bedrag van ƒ 31,750, en 33 scholen worden gesubsidiëerd door de Vereeniging tot Gereformeerd schoolonderwijs tot een bedrag van ƒ 5900.

Voor de leerlingen, die onze scholen bezoeken, worden jaarlijks (ber. tegen ƒ 20 p. kind) ƒ 1,287,000 door de ouders en belangstellenden in de school met den Bijbel vrijwillig te zamen gebracht.

ROME (22 Febr.)— De Pruisische regeering is bereid om ook Mgr. Melchers te "begenadigen", mits de Paus er Kardinaal Ledochowski toe zal doen besluiten om van zijne aanspraken op het aartsbisdom Posen-Gnesen af te zien.

— Z. H. de Paus heeft Koning Humbert geluk gewenscht met zijne ontkoming aan den moordaanslag, waaraan hij half-Februari ten stoel gestaan heeft.

BERLIJN. (21 Febr.)— Men houdt het voor zeker, dat men in den Rijksdag een interpellatie in zal dienen wegens het ergerlijk afwijzen van het bekende rouwbeklag over Laskers dood.

EGYPTE (22 Febr)— Generaal Gordon heeft het plan gevormd om, zoodra de orde hersteld zal wezen, aan Colonel Stewart het bevel in Khartoum over te geven en zelf naar Kordofan op te trekken. Hier wil hij dan van den Mahdi eenige inlichtingen zien te krijgen omtrent den noodlottigen dood van Hicks Pacha.

— In zijne proclamatie had Generaal Gordon het koopen en verkoopen van *huisbedienden alleen* als geoorloofd toegestaan. De Khedive moet dienaangaande verklaard hebben, dat zulk een maatregel ten gunste van den slavenhandel door de omstandigheden volstrekt gevorderd daarom gewettigd wordt.

— De Correspondent van de *Daily News* te Suakim schrijft, dat de opstandelingen over een ontzettende macht blijken te beschikken, waartegen slechts een uitmuntend leger zal opgewassen zijn.

PLYMOUTH.— De *Olga*, aan boord hebbende Prins Hendrik van Pruisen, is den 22sten Februari van Havana via Bermuda en Madeira alhier aangekomen.

LIMA (22 Febr.)—Morgen zal er, naar men beweert een troepenafdeeling van Mollendo naar Chala worden afgezonden om de Montenero's in de provincie Camara te vervolgen.

— Chili heeft 700 man infanterie doen landen te Salaverry en 200 man cavallerie te Pacasmayo.

MOZES MONTEFIORE.

De laatste aflevering van het katholieke tijdschrift "Alte und neue Welt" maakt op het einde van een interessante, zeer fraai geschreven studie "Die Juden in England" in de volgende bewoordingen melding van den edelen menschenvriend: Sir Mozes Montefiore, wiens zeer gelijkend portret het in zijne kolommen opnam.

"Onder de Joden der hoogere standen "verheft zich hoog boven allen de edele "grijsaard-jubilaris: *Sir Mozes Montefiore*, "die onlangs zijn honderste jaar is inge-"treden. Even als de beroemde schrijver "en staatsman Disraëli (Graaf Beaconsfield) "uit Italië afkomstig, waar hij den 24 Oct. "1784 te Livorno geboren werd, was hij "in Londen in het eerst als bankier werk-"zaam. Nadat hij zich in korten tijd een "zeer aanzienlijk vermogen had weten te "verschaffen, trok hij zich in het privaat-"leven terug en wijdde zich van dan af "geheel en al aan het welzijn van ver-"volgde geloofsbroeders en christenen toe. "Toen in 1840 het leven der Joden in "Damascus wegens een zware aanklacht "in gevaar verkeerde, ijlde hij naar Klein-"Azië, om het bloedvergieten te voorko-"men. Wegens deze verdienste verhief "hem Engelands Koningin tot Baronet en "verleende hem het voorrecht, vóór dien "tijd alleen aan de Pairs geschonken, een "leeuw en een hert met het omschrift "*Jerusalem*, in zijn wapen te voeren. Van "toen af was hij overal te vinden waar "het lijden van Joden of Christenen te "lenigen viel; want onder hen maakte hij "nooit eenig onderscheid. Nu eens was hij "aan het hof van den Russischen Keizer, "dan weder in Rumenië en nog in zijn 80ste "jaar ondernam hij met een zelfde mensch-"lievend doel eene afmattende reis naar "Marokko.

"Niet zonder reden vereeren de Joden der "geheele wereld hem als hun vader, en de "naar geest en lichaam nog zoo krach-"tige stokoude grijsaard zorgt steeds voor "hen als voor zijne kinderen."

WETENSCHAPPELIJKE AANTEEKENINGEN.

Dat de Yankees hun echt amerikaansch idee van een spoorweg over de landengte van Tehuantepec, die de zwaarste schepen en stoombooten hoog en droog uit de golf van Mexico in den Stillen Oceaan overvoeren moet, nog niet hebben prijsgegeven, blijkt uit de *Engineering News*. Daarin komt een onderhoud voor van den hoofdingenieur Mr. Corthell met den ingenieur Mr. van Brocklin, die 7 maanden besteed heeft voor de hem opgedragen opnemingen over de geheele breedte der genoemde landengte. Volgens Corthell zijn deze verkenningen en opnemingen veel volmaakter dan eenige der vroegere, en leiden geredelijk tot de conclusie, dat de uit te voeren werkzaamheden over het algemeen niet van de kostbaarste en moeielijkste zijn, zoodat men zonder vrees tot de inschrijving van aandeelen kan overgaan.

Ook in Engeland heeft men het voornemen een dergelijke scheeps-spoorweg volgens hetzelfde systeem van Kapitein Eads over de landengte van Suez aan te leggen. Deze zou volgens de begrooting op een 25 millioen dollars te staan komen en in twee jaren gereed kunnen zijn. Zeker zou deze onderneming een geduchte concurrentie voor de Suez-Kanaalmaatschappij zijn, gelijk die van Tehuantepec voor het Kanaal van Panama, ten minste als de gezagheb-bers van schepen en booten niet liever het nadeel van een oponthoud in de passages door de kanalen zullen kiezen boven dat, wat wellicht hun schepen wordt aangedaan door het dokken en het vervoer over de rails van den spoorweg.

Na kunstboter, kunstsigaren, kunstkoffij, kunstmeel etc. hebben ook eindelijk kunsteieren het daglicht aanschouwd. Inderdaad, een huis in Amerika fabriceert er U in één uur honderd stuks. De dooier wordt gemaakt van een mengsel dat meelbloem, stijfsel en eenige andere ingrediënten bevat; het wit van een chemisch nagemaakt eiwit, dat dezelfde bestanddeelen heeft als het gewone; het binnenste vliesje wordt door een oplossing van gelatine verkregen, en de schaal door eene opzettelijk daarvoor bereide gips. Heeft men den dooier een ronden vorm gegeven, dan doet men hem eene vrij snelle beweging ondergaan waardoor hij ovaal wordt. Zoo dompelt men hem dan eerst in de gelatine-oplossing, vervolgens in de gips, en daar deze dadelijk hard wordt, behoudt het ei steeds zijnen ovalen vorm. Men zegt, dat deze kunsteieren in alles gelijk zijn aan de natuurlijke. Jammer maar, dat men ze tot heden nog niet vatbaar heeft kunnen maken voor uitbroeding, anders kon de 19de eeuw ook nog op hare kunstkippen roemen.

Menigen lezer zal het niet onbekend meer zijn, dat wij in onze West-Indische wateren meer dan eene vischsoort hebben, die bijwijlen phosphoriseert, dat wil zeggen, die nu en dan een groenachtig licht afgeeft, wanneer zij geheel of gedeeltelijk (zooals op de oppervlakte der zee) met de lucht in aanraking komt. Het was ook schrijver dezes niet onbekend. Toch stond hij niet weinig verbaasd, toen hij op zekeren avond een dezer visschen, (ik meen, dat zij hier *gutoe* genoemd wordt) gebraden en wel, zóó sterk lichtend voor zich zag staan, dat hij, ofschoon het lichtgevend plekje betrekkelijk klein was, zeer duidelijk eenen groenachtigen glans op de omringende voorwerpen afwierp, die in het donker op een afstand van meer dan 50 passen nog zichtbaar was. Meerdere personen waren getuigen van het vreemde verschijnsel.

Liefhebbers van oudheden, betrekking hebbende op de primitieve bewoners van Curaçao, zal misschien het bericht niet onwelkom zijn, dat de duidelijkste sporen van wellicht het uitgestrekste hunner kampen te vinden zijn in het Oost-district dezes eilands. Het is waarschijnlijk, dat het zich over de gronden der tegenwoordig plantaadjes Koningsplein, Bever, Suikertuin, Rooi, Urdal en Groot Kwartier heeft uitgestrekt. Om er zich van te vergewissen, is het nog niet eens noodig de gronden dezer plantaadjes te betreden en om te graven: op verscheidene punten kan men in de tranker's der wegen, die tusschen deze plantaadjes loopen, vooral in die van Suikertuin naar Kwartier, met weinig moeite tusschen de schalen der schelpdieren, die dezen bewoners tot voedsel verstrekten, stukken van hun vaatwerk en urnen vergaderen, zooveel men wil.

MOVIMIENTO MARITIMO.

ENTRADA.

Marzo 1°.

Goleta colombiana *Katy*, de Rio-Hacha, en lastre.

Marzo 2.

Balandra holandesa *Zephyr*, de Bonaire, carga dividive.

Marzo 3.

Goleta americana *Fred Smith*, de Nueva-York, carga tablas.
Balandra holandesa *Marie*, de Bonaire, carga carbon y leña.

Marzo 4.

Goleta colombiana *Eliza*, de Rio-Hacha, carga huesos, café, cueros y dividive.
Goleta holandesa *Sarah*, de Pt° Cabello, carga papelones.
Balandra holandesa *San Juan*, de Bonaire, carga dividive y carbon.
Balandra venezolana *Nueva Constitucion*, de Pt° Cabello, carga papelones.

Marzo 5.

Balandra holandesa *Vesta*, de Bonaire, carga carbon y leña.
Balandra holandesa *Julia Elizabeth*, de Aruba, en lastre.
Vapor inglés *Ella Constance*, de Pt° Cabello, carga ganado.
Goleta venezolana *Anita*, de Pt° Cabello, en lastre.
Goleta holandesa *Orchila*, de Orchila, via Bonaire, en lastre.
Balandra venezolana *Silfide*, de La Vela de Coro, carga guayacan.
Balandra holandesa *Istrelia*, de Bonaire, carga carbon y leña.

Marzo 6.

Vapor americano *Caracas*, de Nueva-York, carga 2731 bultos pª esta 1270 pª Maracaibo.
Goleta holandesa *Aurora*, de Azua, carga guayacan.
Goleta holandesa *América*, de Bonaire, en lastre.
Goleta venezolana *Caribe*, de La Vela de Coro, carga café y cueros.
Goleta venezolana *El Trovador*, de Ptº Cabello, en lastre.
Balandra holandesa *Phénix*, de Bonaire, carga dividive y carbon.
Balandra venezolana *Pieternelle*, de Pt° Cabello, carga frutas.
Balandra holandesa *Zephyr*, de Bonaire, carga cal.

Marzo 7.

Goleta holandesa *Julia*, (paquete) de Stº Domingo, en lastre.
Balandra holandesa *Amistad*, de Bonaire, carga oveja.
Balandra holandesa *Maria Eliza*, de Aruba, en lastre.

SALIDA.

Marzo 1°

Bergantin goleta holandesa *Gouverneur de Bonville*, pª Amsterdam.
Balandra holandesa *Phenix*, pª Bonaire.

Marzo 2.

Goleta venezolana *El Trovador*, pª Ptº Cabello.
Goleta venezolana *Caribe*, pª La Vela de Coro.

Marzo 3.

Goleta holandesa *Transit*, pª Aruba.
Goleta venezolana *Aurora*, pª La Vela de Coro.
Balandra holandesa *Experiencia*, pª Bonaire.

Marzo 4.

Goleta holandesa *Gouverneur van den Brandhof*, (paquete) pª San Thómas, via San Martin.
Balandra holandesa *Marie*, pª Bonaire.

Marzo 5.

Goleta venezolana *Americana*, pª Margarita.

Marzo 6.

Goleta colombiana *Nueva-Colombia*, pª Rio-Hacha.

LISTA

de los números premiados en el sorteo de lotería núm. 80, de la Sociedad de Beneficencia La Amiga de los Pobres, verificado el domingo 24 de Febrero de 1884 en Santo Domingo.

Núms.	Prems.	Núms.	Prems.	Núms.	Prems.	Núms.	Prems.
8	$ 10	1352	$ 5	2967	$ 5	4092	$ 10
25	5	1414	10	2971	5	4106	10
87	10	1426	5	2981	5	4131	5
120	5	1464	10	2993	5	4138	5
129	5	1467	5	3018	5	4152	5
199	5	1582	5	3023	5	4163	5
206	5	1592	5	3036	5	4165	5
226	5	1627	5	3148	5	4171	5
255	10	1695	10	3172	5	4183	5
261	5	1881	5	3189	5	4193	5
281	5	1899	5	3261	10	4226	10
337	5	2053	5	3306	5	4212	5
418	5	2070	5	3309	2000	4255	5
529	50	2073	5	3328	25	4298	10
534	5	2142	5	3373	5	4307	5
551	5	2229	5	3392	25	4334	5
562	5	2264	5	3410	10	4338	5
567	5	2305	5	3422	5	4370	5
612	5	2312	5	3450	5	4423	5
672	5	2357	100	3451	10	4438	5
694	5	2394	5	3457	5	4466	5
717	5	2425	5	3497	5	4502	10
732	5	2474	5	3498	5	4519	10
809	5	2536	5	3511	5	4550	5
830	5	2598	5	3513	5	4582	10
831	5	2622	5	3530	5	4596	5
841	5	2626	5	3533	5	4600	5
845	5	2649	10	3578	5	4612	10
873	10	2651	5	3587	5	4626	5
880	5	2657	5	3601	5	4658	5
905	5	2662	10	3606	10	4707	5
955	5	2671	5	3615	5	4720	5
999	5	2742	5	3659	5	4724	50
1002	25	2748	5	3681	5	4742	5
1025	5	2752	5	3692	5	4813	5
1051	5	2760	10	3706	5	4823	5
1056	5	2783	500	3727	5	4856	5
1068	5	2826	5	3728	5	4869	5
1069	5	2828	5	3761	5	4894	5
1126	5	2830	5	3767	5	4896	5
1127	5	2836	5	3810	5	4926	10
1147	5	2844	5	3858	5	4951	5
1193	5	2846	5	3890	10	4959	5
1264	5	2876	5	3899	5	4984	10
1278	5	2886	5	3919	5		
1300	5	2892	5	3955	25	Aproximaciones.	
1314	5	2899	5	3990	5	3308	$ 20
1319	5	2924	5	4028	5	3310	20
1330	5	2943	5	4051	5	2782	10
1344	5	2950	5	4054	5	2784	10

"Impr. de la Libreria" de A. Bethencourt e Hijos.